

Gustav Adolfs kyrka

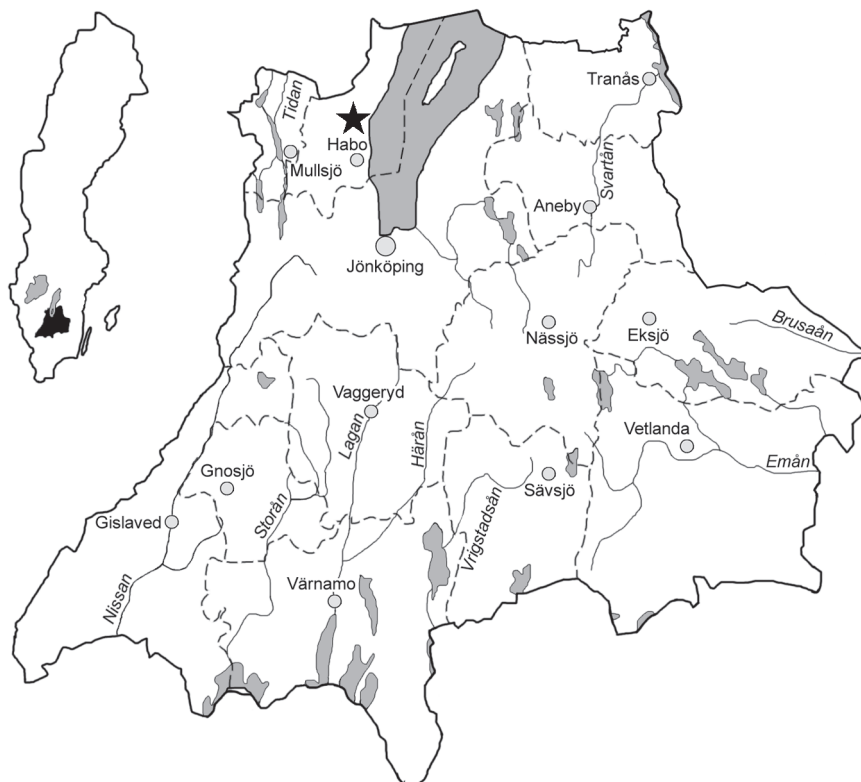
Antikvarisk kontroll i samband med
installation av brandlarm

*Gustav Adolfs socken i Habo kommun,
Jönköpings län, Skara stift*

Gustav Adolfs kyrka

Antikvarisk kontroll i samband med
installation av brandlarm

*Gustav Adolfs socken i Habo kommun
Jönköpings län, Skara stift*

Rapport och foto: Britt-Marie Börjesgård
Grafisk mall: Anna Stålhammar
Tryck: Arkitektkopia, Jönköping

Jönköpings läns museum, Box 2133, 550 02 Jönköping
Tel: 036-30 18 00
E-post: info@jkpglm.se
www.jkpglm.se

Utdrag ur tryckta och ajourhållna ekonomiska kartor är återgivna enligt tillstånd:
© Lantmäteriet. Ärende nr MS2007/04833.

© JÖNKÖPINGS LÄNS MUSEUM 2016

Innehåll

Inledning	5
Syfte	5
Historik	5
Före åtgärd	6
Omfattning och vidtagna åtgärder	6
Sammanfattning	7
Utvärdering	7
Referenser	7
Arkiv	7
Tekniska och administrativa uppgifter	8
Bilagor	9
Bilaga 1 Fotografier från slutbesiktning	10
Bilaga 2 Ritningar	12

Utdrag ur digitala fastighetskartans blad: 64E 2eS och 64E 2eN.

Inledning

Länsstyrelsen lämnade i beslut daterat 2007-11-22 tillstånd till att installera ett nytt brandlarm i Gustav Adolfs kyrka, dnr 433-16487-07.

Ett av villkoren i beslutet var att arbetena skulle utföras med antikvarisk medverkan och med läns museet som kontrollant. Inför tillståndsansökan genomfördes ett samråd med läns museet och entreprenören. Arbetenas kom dock att utföras utan att antikvarie kallades. Arbetena utfördes enligt församlingen i relativt nära anslutning till beslutet.

En antikvarisk slutbesiktning genomfördes den 22 februari 2010 av antikvarie Britt-Marie Börjesgård, som också har sammanställt rapporten.

Syfte

Syftet med åtgärden var att få ett tillfredsställande brandskydd.

Historik

Gustav Adolfs kyrka är en timrad korskyrka och den uppfördes under 1630-talet som ett kapell i Fiskebäck. År 1780 flyttades kapellet till kyrkans nuvarande läge och socknen Gustav Adolf bildades, uppkallad efter dåvarande kronprinsen. Hela kyrkan med inredning flyttades och återuppfördes, men tornet och koret fick en något annan utformning.

Översikt av kyrkorummet före åtgärd.

Översikt av kyrkorummet före installation, mot läktaren i väster.

Före åtgärd

Inför att länsstyrelsen lämnade tillståndet hölls ett samråd på plats den 22 november 2007 med Mattias Sörensen från länsstyrelsen, larmleverantören Siemens, genom Björn Brobakken, den tilltänkte montören från Labbås El AB i Tidaholm, Åke Johansson från samfälligheten och Britt-Marie Börjesgård, länsmuseum.

Kyrkan var sedan tidigare utrustad med inbrottslarm, något brandlarm fanns dock inte.

Fönstret på korets södra sida. Beslutet blev att placera reflektorn vid sidan av kornischen.

Omfattning och vidtagna åtgärder

Ett brandlarm i form av linjerökdetektorer installerades i kyrkorummet. Efter samrådet blev beslutet att placera reflektorn på korets södra sida i anslutning till fönstret och något vinklad mot kornischen för rullgardinen. Sändarenheten, den del som skickar och tar emot infrarött ljus till och från reflektorn, placerades på läktarens norra sida i anslutning till pelaren. Siemens fick i uppdrag att undersöka om det gick att byta det svarta glaset i sändaren till ett vitt eller grått för att det skulle bli mindre iögonfallande. Tyvärr gick inte detta att åtgärda.

Traditionella rökdetektorer placerades i taket på sidoläktarna. De placeras i takets framkant för att döljas bakom balken och inte vara synliga från kyrkorummet. Vidare monterades rökdetektorer i respektive rum i läktarunderbyggnaderna, i sakristian, i trapphuset samt högre upp i tornet.

Brandvarnare i form av klockor monterades, dels en i koret, vid sidan om trappan upp till predikstolen, dels en utomhus vid dörren till sakristian.

Larmcentralen placerades i tamburen till sakristian. Detta inne-

bar att den enkla hatthyllan i form av en bräda på konsoler, fick demonteras för att kunna inrymma den nya utrustingen.

Sammanfattning

De aktuella arbetena har innefattat:

- installation av brandlarm i form av linjerökdetektorer i långhuset
- rökdetektorer monterades på sidoläktarna, i sakristian, rummen under läktaren, trapphuset samt tornet
- brandlarmcentralen placerades i sakristians farstuutrymme

Utvärdering

Enligt länsstyrelsens beslut skulle arbetena utföras med antikvarisk kontrollant. Arbetenas kom dock att utföras utan att antikvarie kallades. Inför beredningen av ärendet genomfördes ett samrådsmöte med projektören för Siemens, tilltänkta installatörer, Labbås El, länsstyrelsen, länsmuseum och församlingen. Vid detta möte gjordes vissa justeringar och kompletteringar utifrån grundförslaget. En antikvarisk slutbesiktning genomfördes den 22 februari 2010, vid besiktningstillfället deltog antikvarie Britt-Marie Börjesgård, Jönköpings läns museum, Åke Johansson för Habo kyrkliga samfällighet samt Marie Thelander, vaktmästare i Gustav Adolf kyrka.

Läns museets generella synpunkt var att installationer och ledningsdragningar var väl och diskret utförda och i enlighet med länsstyrelsens beslut och de vid samrådsmötet preciserade anvisningarna.

Länsstyrelsen beslut innefattade dock att detektorerna skulle målas i ton med omgivande färg, detta var inte utfört. På samrådsmötet diskuterades vidare att även givarlådan som är placerad på läktaren skulle målas in. Utöver den icke utförda målningen hade länsmuseum enbart en anmärkning, den larmklocka som sitter i predikstolen hade en röd kåpa, vilket gjorde den väldigt iögonfallande, kåpan borde lämpligen bytas till en grå. Länsmuseum förordade en avstämning på plats vid fastställande av kulörer inför inmålning.

De slutförda arbetena hade genomförts på ett antikvariskt tillfredsställande sätt och godkändes därför.

Referenser

Arkiv

Jönköpings läns museum. Topografiska arkivet.

Tamburen till sakristian före installation av ny larmcentral.

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens tillstånd:433-16487-07
JLM dnr:406/07
Beställare:Habo kyrkliga samfällighet
Entreprenör:Labbås El, Tidaholm
Antikvarisk kontroll:Britt-Marie Börjesgård
Rapportansvarig:Britt-Marie Börjesgård
Foto:Britt-Marie Börjesgård
Slutbesiktning :22 febr 2010
Län:Jönköpings län
Kommun:Habo kommun
Socken:Gustav Adolfs socken
Fastighetsbeteckning:Gustav Adolfs kyrka
Belägenhet:Digitala fastighetskartans blad
64E 2eS och 64E 2eN

Dokumentationsmaterialet förvaras i Jönköpings läns museums arkiv.

Bilagor

- Bilaga 1. Fotografier från slutbesiktning 22 februari 2010.
Bilaga 2. Ritning installation.

Bilaga 1

Fotografier från slutbesiktning 22 februari 2010.

Översikt över koret efter installation.

Sändarenheten sedd från sidoläktaren i norr.

Detalj reflektorn.

Sändarenheten från läktaren.

Detalj av sändarenheten från kyrkorummet.

Detalj av sändarenheten från sidoläktaren.

Det som kan vara en estetisk nackdel med linjedetektorer är att även blixtljus kan fångas upp och återreflekteras, vilket kan vara störande vid fotografering av förrättningar i kyrkan.

Översikt mot läktaren.

Larmklockans röda kåpa vid predikstolen är mycket iögonfallande och borde enligt läns museets bedömning bytas till en grå kåpa.

Rökdetektorn i södra sidoläktarens tak.

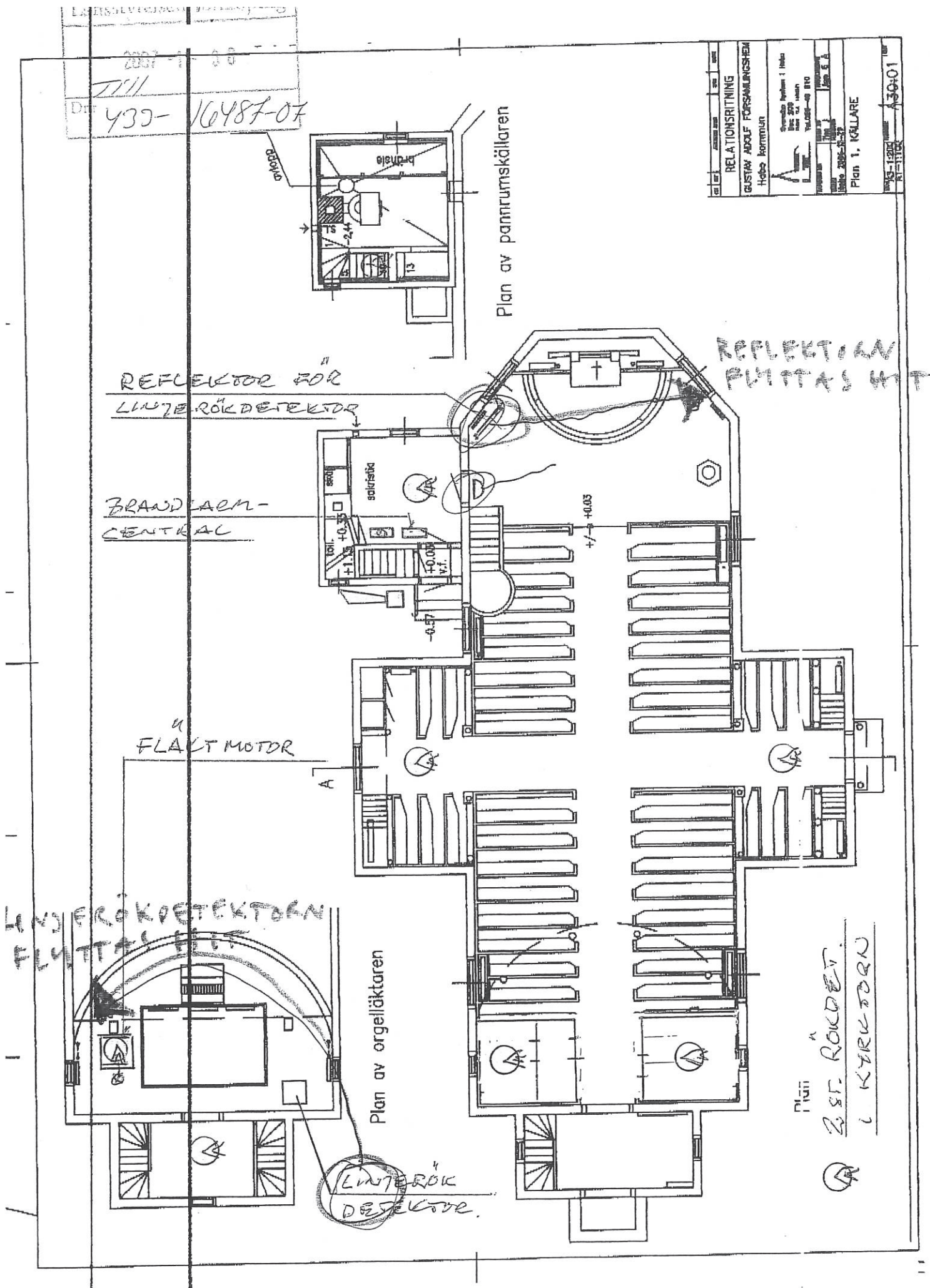
Rökdetektorn i taket på norra sidoläktaren.

Den nya larmcentralen i sakristians tambur.

Rökdetektorn i trapphuset i tornet.

Hösten 2007 lämnade länsstyrelsen tillstånd till installation av brandlarm
i Gustav Adolfs kyrka.